

9 mm Pistolet maszynowy Maschinenpistole 35/I

Drzonów, Lubuskie Muzeum Wojskowe

W ostatnim roku trwania I Wojny Światowej na froncie zachodnim w ręce niemieckich żołnierzy trafiło kilka tysięcy sztuk pistoletów maszynowych Maschinenpistole 18 (MP. 18). Siła ognia nowej, szybkostrzelnej broni i stosunkowo niewielkich rozmiarach, strzelającej standardowym niemieckim nabojem pistoletowym, posiadała zdumiewającą szybkostrzelność, co ostatecznie sprawiło, że traktat wersalski zakazał powstałej na gruzach rozpadającego się Cesarstwa Niemieckiego, czyli Republiki Weimarskiej wyposażania swoich oddziałów liniowych w takie (jak wówczas je określano) „miotły okopowe”. Zabroniono nie tylko ich produkcji, ale nawet prowadzenia dalszych badań rozwojowych dla tego typu konstrukcji.

W latach 20.-tych i 30.-tych XX wieku większość produkowanych pistoletów maszynowych miała magazynek dołączany z boku i drewniane łożo i kolbę

Historia konstrukcji

Przodek MP 35/I, pistolet maszynowy BMP.32. Broń jeszcze bezpiecznikiem skrzydełkowym na tylnej ścianie zamka.

Ilustracja z instrukcji fabrycznej

W kolejnych latach po zakończeniu I Wojny Światowej niemiecki przemysł zbrojeniowy znajdował się pod stałym nadzorem międzynarodowych komisji kontrolnych. Niektórym firmom udało się uciec z swoimi dalszymi badaniami oraz produkcją do neutralnych krajów lub założyć w nich swoje oddziały przemysłowe. Firma Theodora Bergmanna z siedzibą w Suhl, w której powstał pierwszy udany niemiecki pistolet maszynowy, czyli Maschinenpistole 18, również musiał się utrzymać na powierzchni w tych trudnych czasach dla niemieckiego przemysłu. W związku z tym, w 1920 roku przyznała prawa do produkowania pistoletu maszynowemu Maschinenpistole 18 zakładowi Schweizerische Industrie-Gesellschaft (SIG) w Neuhausen. Broń tak była z dużym powodzeniem sprzedawana (często po przeprowadzanych w konstrukcji broni modyfikacjach) do wielu krajów ze Szwajcarii.

Malejąca aktywność komisji kontrolnych w kolejnych latach

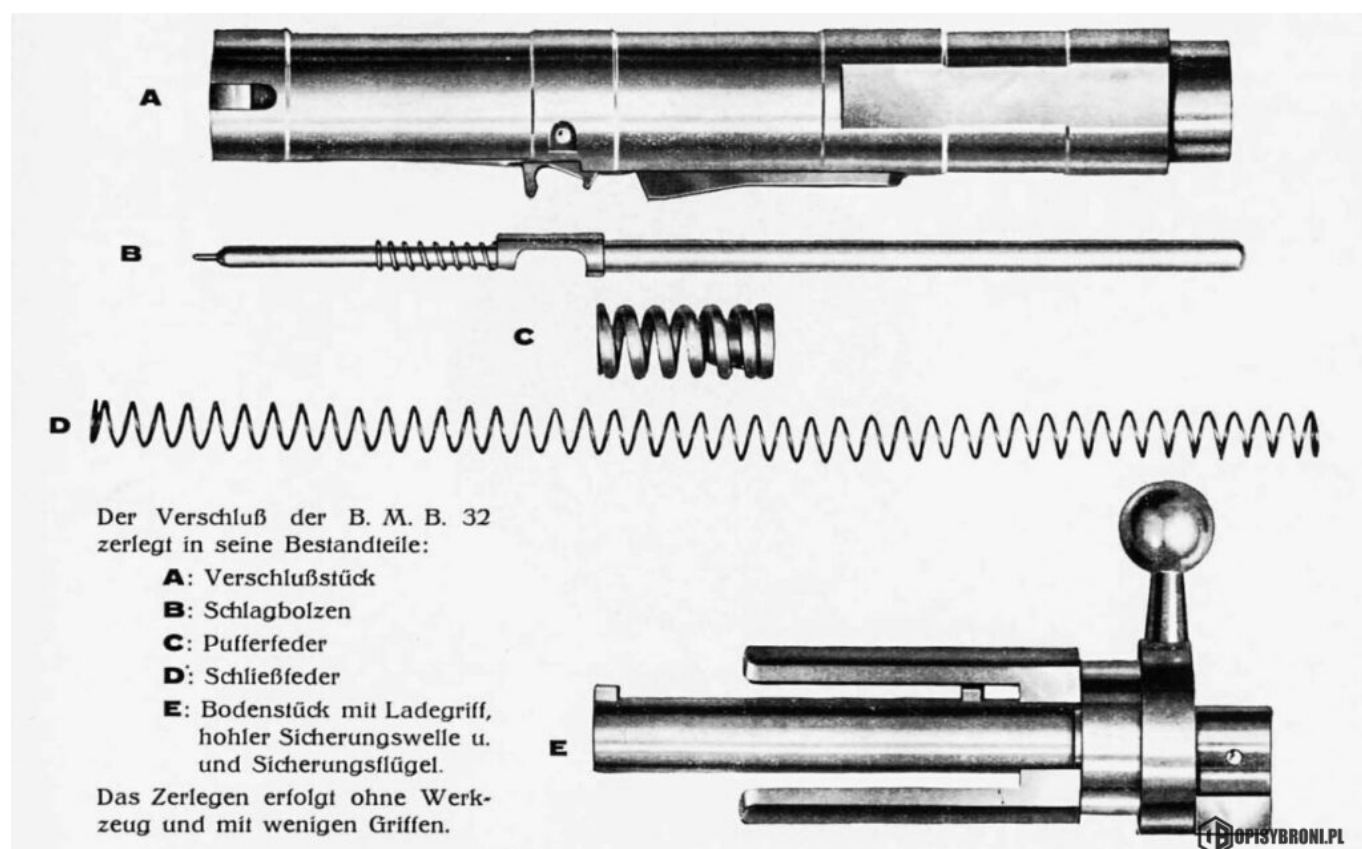
stopniowo przywracała życie przemysłowi zbrojeniowemu Republiki Weimarskiej. Syn Theodora Bergmanna – Emil Bergmann, założyciel firmy, zaprojektował nowy model niemieckiego pistoletu maszynowego w 1932 roku, gdzie w oparciu o swoje wieloletnie doświadczenia, zdobyte na konstrukcji pistoletu maszynowego Maschinenpistole 18. Powstały dwa warianty: „Bergmann Maschinenpistole 32” (w skrócie BMP) z lufą o długości 200 mm i „Bergmann Maschinenkarabiner 32” (w skrócie BMK) z lufą o długości 320 mm. Firmie brakowało jednak możliwości, aby podjąć produkcję na większą skalę. Bergmann szukał więc partnera i znalazł go w Danii, a było to wytwórnia Schultz & Larsen Gevaerfabriken w Otterup, która łącznie wyprodukowała około 2000 egzemplarzy na zamówienie. W tym samym czasie duńska armia zaczęła wprowadzać na swoje wyposażenie pistolety maszynowe w różnych kalibrach, gdzie znajdowała się broń produkcji Bergmann-Bayard.

9 mm pistolet maszynowy Bergmann-Maschinenpistole powstał w 1931 roku i być rozwijany aż do finalnego modelu MP.35/I. Na zdjęciu broń wyprodukowana w 1943 roku, pochodząca ze zbiorów MWL w Bydgoszczy

Nowe pistolety maszynowe z charakterystyczną dźwignią napinania zamka zajęły szczególną pozycję wśród niemieckich pistoletów maszynowych w tamtym okresie. Przed oddaniem pierwszego strzału zamek musiał być pociągnięty do góry i do tyłu, jak w typowej broni powtarzalnej, a następnie ponownie zamknięty poprzez pchnięcie go do przodu i obrócenie. Podczas strzelania zamek pozostawał w pozycji zamkniętej. Nietypowy był również przymocowany po prawej strony magazynek. Dzięki temu położeniu broń można łatwo odróżnić od podobnych

pistoletów maszynowych. Specjalna konstrukcja jaka została zastosowana do spustu broni, powodowała, że można było wybrać rodzaj prowadzonego ognia – pojedynczy oraz ciągły. Jeśli strzelec broni tylko lekko nacisnął spust strzelał ogniem pojedynczym, natomiast jeśli strzelec nacisnął mocniej język spustowy, wtedy zamek broni nie byłby już zahaczany przez zaczep i broń strzelałaby nieprzerwanie ogniem ciągłym do zakończenia amunicji w magazynku czy zdjęcia palca z języka spustowego. Rozwiązanie choć wydaje się atrakcyjne dla tego typu broni, to jednak powodowało ono skomplikowanie samej konstrukcji i tym samym wzrost ceny jednostkowej pistoletu maszynowego.

Rozłożony zamek BMP.32 z 1932 roku. Ilustracja z fabrycznej instrukcji

Drobne ulepszenia i modyfikacje broni doprowadziły do powstania modelu, który został oznaczony do Maschinenpistole 34/I, ponieważ zakłady produkcyjne Bergmanna były zajęte zamówieniami pistoletów maszynowych dla Boliwii i Syjamu, w 1934

roku firma Carl Walther w Zella-Mehlis przejęła pozostałe zamówienia produkcyjne na broń w różnych jego wariantach i kalibrach, takich jak: 7,63 mm Mauser, 7,65 mm Parabellum, 9 mm Mauser Export i amerykańskiego .45 ACP. Umieszczony z tyłu broni celownik krzywiznowy pozwalał na ustawienie odległości od 50 metrów do mocno optymistycznych 1000 metrów (choć z tego typu broni strzelanie skuteczne na odległości 500 metrów, wymagało od strzelca broni sprawnego oka i ognia pojedynczego). Po wprowadzeniu kolejnych modyfikacji w konstrukcji broni, została ona przyjęta pod oznaczeniem Maschinenpistole 35 (MP. 35).

Po zmiany władzy w Niemczech i w 1935 roku proklamowaniu III Rzeszy Niemieckiej i rozbudowy niemieckich sił zbrojnych – rozpoczęły się nowe możliwości. Dla Bergmanna największym jednak zamawiającym stało się tutaj nie Wehrmacht, ale oddziały SS, które w 1938 roku wykupiły wszystkie pistolety maszynowe konstrukcji Bergmanna (jakié wówczas znajdowały się w magazynach). Ponadto obiecane zostało zamówienie na 45 000 egzemplarzy pistoletów maszynowych Maschinenpistole 35. W tym czasie jednak gigantyczne zamówienia na broń strzelecką dla rozrastającego się Wehrmachtu, doprowadziło do wyczerpania mocy produkcyjnych zakładów Bergmanna i Walthera swoimi zamówieniami. W związku z tym firma Junker & Ruh w Karlsruhe, doświadczony producent pieców i narzędzi przemysłowych i domowych, została wówczas wciągnięta do układu jako nowy partner przemysłowy. Nowe oznaczenie dla omawianej od tej

chwili broni brzmiało od tej chwili Maschinenpistole 35/I (MP. 35/I). Pierwsza dostawa dla oddziałów zbrojnych Waffan-SS miała miejsce wiosną 1940 roku. Zgodnie z ówczesnymi przepisami o zachowaniu tajemnicy na broni nie wolno było umieszczać nazwy producenta, a jedynie przyjęty dla producenta tajny kod. W przypadku zakładów Junker & Ruh było to „ajf”.

Z powodu braku kompletnej dokumentacji produkcyjnej, nie udało się ustalić dokładnego zakresu złożonego zamówienia na pistolety maszynowe. Na pewno wiadomo jednak, że do końca listopada 1943 roku dostarczonych zostało tylko 1800 egzemplarzy, po czym dalsze zamówienie zostało tymczasowo wstrzymane. Było to spowodowane kilkoma czynnikami – wysokie koszty stosowanych materiałów, które były wysokiej jakości, co jednocześnie komplikowało produkcję seryjną i podnosiło cenę jednostkową broni. W dodatku wiele elementów broni musiało być dokładnie frezowane i skomplikowany montaż zamka nie był już w takim stopniu akceptowalny na tym etapie trwania II Wojny Światowej, co powodował coraz większy deficyt materiałów. Ponadto brakowało już wtedy odpowiedniego drewna, które można było by użyć do produkcji łoża i kolby broni, przez co wówczas można już spotkać modele pistoletów maszynowych Maschinenpistole 35/I z kolbami, które są wykonane z różnych gatunków drewna, nie zawsze odpowiedniej dla tego typu broni jakości, co można zauważyć po różnych odcieniach brązu, czyli gatunku stosowanego drewna. W zakładach Junker & Ruh dalej jednak kontynuowało produkcję pistoletów maszynowych MP. 35/I aż do 1944 roku, ponieważ dostawy nowego typu broni – karabinku szturmowego Sturmgewehr 44 z elementami tłoczonymi z blachy stalowej były znacznie opóźnione.

Autor – zdjęcia: Dawid Kałka

Drzonów, Lubuskie Muzeum Wojskowe

Wszystkie egzemplarze broni, które zostały dostarczone dla oddziałów Waffen-SS noszą nabity stempel „SS ZZA1” – od SS-Zentralzeugamt 1. Zeugamt oznacza skład amunicji. Niektóre źródła wskazują, że kilka/kilkanaście egzemplarzy pistoletów maszynowych Maschinenpistole 35/I nie posiadało takiego stempla i zostały one dostarczone niemieckiej policji. Listy dostaw lub przyjęcia broni na wyposażenie nie są znane, ale na podstawie numerów seryjnych zachowanych po dziś egzemplarzy MP. 35/I, można otwarcie przypuszczać, że wyprodukowano około 40 000 egzemplarzy pistoletów maszynowych konstrukcji Bergmanna.

Wymiany magazynka dokonuje się prawą ręką. W tym celu należy nacisnąć na zatrzask magazynka znajdujący się na tylnej ścianie jego gniazda. Tą samą dłońią dokonuje się przeładowania broni, MWL w Bydgoszczy

Po dziś dzień przetrwało jednak stosunkowo niewiele egzemplarzy pistoletów maszynowych Maschinenpistole 35/I i bardzo trudno je znaleźć na otwartym rynku kolekcjonerskim. Dziś atrakcyjność tego typu broni podnosi to, że były one przeznaczone głównie dla oddziałów bojowych Waffen-SS, co jednocześnie podnosi jego cenę. W Stanach Zjednoczonych pistolety maszynowe Bergmanna tej konstrukcji regularnie na rynku osiągają cenę od 20 000 dolarów do nawet ponad 30 000 dolarów za sztukę.

Oznaczenie typu, wytwórcy i roku produkcji na komorze zamkowej. Litery ajf to kod zakładów Junker & Ruh w Karlsruhe

Zastosowana amunicja

Zamek napinany jest jak w karabinie czterotakowym Mausera.
Rękojeść przeładowania naśladuje ruch rączki zamka broni
powtarzalnej, MWL w Bydgoszczy

1. Zwykła 9 mm Pistolenpatrone 08:

- Długość naboju: 29,7 mm
- Długość pocisku: 15,7 mm
- Masa naboju: 10,90 g (łuska stalowa) lub 12,35 g (mosiężna)
- Masa pocisku: 8 g
- Masa ładunku miotającego: 0,36 g Nz.Stb.P. n/A. (0,8*0,8)
- Prędkość wylotowa: 380 m/s
- Donośność: praktyczna 50 m
- Pocisk Pistolengeschoß 08 pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem.
- Przebijalność z odległości 25 m wynosi ok. 15 cm drewna sosnowego lub z odległości 15 m ok. 25 cm worek z piaskiem.

2. Zwykła 9 mm Pistolenpatrone 08 mit Eisenkern:

- Długość naboju: 29,7 mm
- Długość pocisku: 15,7 mm
- Masa naboju: 10,79 g
- Masa pocisku: 6,4 g
- Masa ładunku miotającego: 0,38 g Nz.Stb.P. n/A.
(0,8*0,8)
- Prędkość wylotowa: 400 m/s
- Donośność: praktyczna 50 m
- Pocisk Pistolengeschoß 08 m. E. pełnopłaszczowy z rdzeniem z żelaza.

3. Szkolna Exerzier-Pistolenpatrone 08:

- Amunicja używana do celów szkoleniowych.

Opis konstrukcji

Maschinenpistole 35 to pistolet maszynowy z selektywnym ogniem i systemem odrzutu swobodnego, strzelający z otwartego zamka. Broń miała nieruchomy uchwyt naciągu umieszczony z tyłu komory zamkowej, który był obsługiwany w podobny sposób jak zamek ślizgowo-obrotowy w karabinie systemu Mauser. Wymagało to od nosiciela broni ręcznego podniesienia uchwytu, pociągnięcia do tyłu, pchnięcia do przodu i zablokowania z powrotem. Gdy broń została wystrzelona, uchwyt naciągu pozostawał nieruchomy.

Przyjęty sposób napinania zamka MP 35/I spowodował, że w porównaniu z większością pistoletów maszynowych działających na zasadzie odrzutu zamka swobodnego ma on dość złożoną konstrukcję

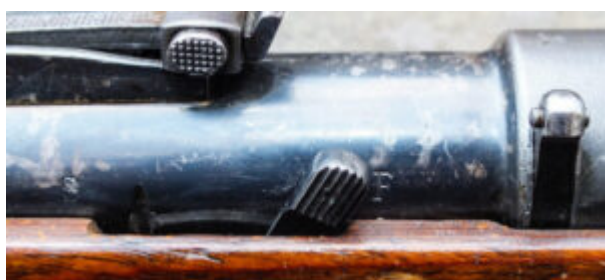
W przypadku Bergmanna Maschinenpistole 32 broń posiadała bezpiecznik z tyłu zamka (ponownie w podobnym miejscu jak w karabinie systemu Mauser). W przypadku Maschinenpistole 34 i Maschinenpistole 35 bezpiecznik został przeniesiony na lewą stronę komory zamkowej. Strzelec mógł wybrać tryb strzelania, stosując różną siłę nacisku na spust – krótkie pociągnięcie powodowało oddawanie pojedynczych strzałów; długie pociągnięcie skutkowało ogniem w pełni automatycznym. Podawanie odbywało się z prawej strony broni, z jakiegoś tajemniczego powodu, z wyrzutem na lewą stronę.

W przeciwieństwie do wielu innych pistoletów maszynowych tamtego okresu magazynek Maschinenpistole 35 był wkładany z prawej strony broni. Wczesne wersje używały magazynków firmowych, Maschinenpistole 35 używał magazynków zgodnych z Schmeisser od pistoletu maszynowego Maschinenpistole 28. Lufa była zamknięta w rurowym płaszczu z gniazdami chłodzącymi i hamulcem wylotowym/kompensatorem z przodu.

Bezpiecznik MP 35/I został przeniesiony z tylnej ściany zamka na lewy bok komory zamkowej. Ma dwa położenia do przodu S (zabezpieczony) i do tyłu F (odbezpieczony)

Użytkownicy Maschinepistole 35

- Boliwia
- Brazylia – Maschinenpistole 35 przyjęto w policji Bahia, w 1938 roku jeden z karabinów został pożyczony przez policję Alagoas i użyty w akcji, w której zginął Lampião
- Dania – Znany jako MP 32, gdy został przyjęty przez armię duńską w kalibrze 9 mm × 23 mm Bergmann
- Imperium Etiopskie
- Królestwo Węgier

- Włoscy partyzanci – używane przykłady zdobyte na niemieckich żołnierzach
- Niemcy nazistowskie – przyjęte przez Waffen-SS
- Hiszpania frankistowska
- Szwecja – Oznaczony jako k-pist m/39
- Królestwo Jugosławii/Jugosławia – zarówno partyzanci, jak i czetnicy używali zdobycznych niemieckich pistoletów maszynowych Maschinenpistole 35

Nastawny celownik krzywkowy MP 35/I z podziałką odległości na ramieniu wyskalowany w zakresie 50-1000 m ze znakami celowniczymi co 50 m w zakresie 50-500 m i co 100 m w zakresie 500-1000 m

Podstawowe Dane taktyczno-techniczne: Maschinenpistole 35/35/I dla oddziałów SS

- Kraj pochodzenia – Niemcy (III Rzesza Niemiecka)
- Typ broni – pistolet maszynowy
- Lata produkcji – 1935-1944
- Lata służby – 1935-1945
- Producenci broni – Bergmann, Schultz & Larsen, Junker &

Ruh

- Liczba wyprodukowanych egzemplarzy – około 40 000 sztuk
- Masa broni – własna 4050 g
- Masa broni – załadowana – 4730 g
- Zastosowany nabój – 9 mm x 19 mm Parabellum
- Sposób działania broni – strzelanie przez zamek otwarty
- Efektywny zasięg – do 200 metrów
- System ładowania – wyjmowany magazynek pudełkowy o pojemności 32 nabojów

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Witoszów Dolny, gmina Świdnica – Muzeum Broni i Militariów

Bibliografia

1. Michael Heidler, MP-35/I – pistolet maszynowy Bergmanna dla Waffen-SS, Czasopismo Militaria Nr. 3/2024, KAGERO, Lublin
2. Leszek Erenfeicht, Bergmann – ale ten drugi: MP.35/I (Bgm), Czasopismo Strzał Nr. 7-8/2012, Magnum-X, Warszawa
3. <https://de.wikipedia.org/wiki/MP35zawa>
4. <https://milmag.pl/pistolet-maszynowy-mp-35-i-bergmann-machinenpistole/>